

УКРАЇНА

(19) **UA** (11) **65748** (13) **U**
(51) МПК (2011.01)
A01C 21/00

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ
УКРАЇНИ

ОПИС ДО ПАТЕНТУ НА КОРИСНУ МОДЕЛЬ

видається під
відповідальність
власника
патенту

(54) СПОСІБ ПІДВИЩЕННЯ НАСІННЄВОЇ ПРОДУКТИВНОСТІ СОНЯШНИКУ

1

2

(21) u201107304

(22) 09.06.2011

(24) 12.12.2011

(46) 12.12.2011, Бюл.№ 23, 2011 р.

(72) ТКАЧОВ ВОЛОДИМИР ІВАНОВИЧ, СТАРОС-
ТИШИН ВОЛОДИМИР МИХАЙЛОВИЧ, ГУЛЯЄВ
БОРИС ІВАНОВИЧ, КУР'ЯТА ВОЛОДИМИР ГРИ-
ГОРОВИЧ, РОГАЧ ВІКТОР ВАСИЛЬОВИЧ, РОГАЧ
ТЕТЯНА ІВАНІВНА, КОРНІЙЧУК ОЛЕКСАНДР ВА-
СИЛЬОВИЧ

(73) ІНСТИТУТ ФІЗІОЛОГІЇ РОСЛИН І ГЕНЕТИКИ
НАН УКРАЇНИ

(57) Спосіб підвищення насіннєвої продуктивності
соняшнику шляхом обробки посівів в фазу 10-12
листіків рослин, який **відрізняється** тим, що для
обприскування використовують водний розчин
комплексу біостимулятора росту трептолему в
кількості 10 мл та ретарданту хлормекватхлориду
в кількості 750 мл діючої речовини на один гектар.

Корисна модель належить до сільського гос-
подарства, а саме до технологій вирощування
олійних культур, зокрема соняшнику.

Вирощування соняшника в ґрунтово-
кліматичних умовах України перетворюється у
високорентабельне виробництво з великим експо-
ртним потенціалом і потребує використання регу-
ляторів росту як елементів технологій, спрямова-
них на збільшення врожайності та посилення
стійкості до абіотичних факторів довкілля.

В Україні зареєстровано декілька рістрегулю-
ючих препаратів для підвищення продуктивності
соняшнику [4], серед яких відзначається препарат
трептолем-комплекс 2,6-диметилпіридин-1-оксиду
з бурштиновою кислотою та емістиму С, виробни-
цтва ДП Міжвідомчого НТЦ "Агробіотех" та ЗАТ
"Високий врожай", Україна. В свою чергу емістим
С є продуктом біотехнологічного вирощування
грибів-епіфітів з кореневої системи обліпіхи і же-
ньшеню, містить збалансований комплекс регуля-
торів ауксинової, цитокинінової природи, амінокис-
лот, поліцукрів та інших метаболітів. Було
встановлено, що за рахунок екзогенної фітогормо-
нальної регуляції розвитку рослин соняшнику пре-
паратом трептолем досягається ріст врожайності
зерна до 17 %, вмісту олії в насінні до 0,5 % та
зменшення ураження посівів білою гниллю (в 1,8-
11,3 разу) [1].

Відомі результати досліджень дії ретардантів
для підвищення насіннєвої продуктивності іншої
олійної культури - ріпаку - шляхом гальмування
розростання вегетативних органів і перерозподіл
асимілятів на ріст стручків та насіння. Так, в 2004
році нами був отриманий патент на спосіб підви-
щення урожаю і виходу олії у рослин ріпаку із за-
стосуванням емульсії паклобутразолу [2] та в 2008
році патент на спосіб підвищення насіннєвої про-
дуктивності ріпаку шляхом обробки рослин препа-
ратом хлормекватхлориду в фазу початку бутоні-
зації [3].

З метою розширення застосування ретардан-
тів на інших олійних культурах та поєднання в од-
ній обробці речовин фітогормональної і ретардан-
тної дії нами запропоновано використання для
обробки посівів соняшнику в фазу 10-12 справж-
ніх листків водного розчину об'ємом 300 л на 1 га
біостимулятора росту рослин трептолему в кілько-
сті 10 мл та ретарданту хлормекватхлориду в кіль-
кості 750 мл діючої речовини на один гектар.

Приклад 1. В 2008 році проведено виробниче
випробування ефективності дії суміші трептолему і
хлормекватхлориду на врожайність соняшника в
Вінницькій державній дослідній станції Інституту
кормів У А АН на площі 35 га (табл. 1).

(19) **UA** (11) **65748** (13) **U**

Таблиця 1

Дія суміші трептолему і хлормекватхлориду на врожайність гібриду соняшнику КВС "Гелія 06", 2009 р.

Варіант	Врожайність, ц/га	Прибавка до врожаю, %
Контроль, без обробки	27,11	0
Обробка трептолемом і хлормекватхлоридом	31,25	15,27

Встановлено, що обробка посівів рістрегулюючою сумішшю збільшувала врожайність на 15,27 %.

Приклад 2. В 2010 році проведено виробниче випробування ефективності дії суміші трептолему і

хлормекватхлориду в ґрунтово-кліматичних умовах Ямпільського р-ну Вінницької області на полях ПП "Рідний край" на площі 38 га (табл. 2).

Таблиця 2

Дія суміші трептолему і хлормекватхлориду на врожайність гібриду соняшнику ПР 63-90 А 90, 2010 р.

Варіант	Врожайність, ц/га	Прибавка до врожаю, %
Контроль, без обробки	16,23	0
Обробка трептолемом і хлормекватхлоридом	19,82	22,12

Отримана прибавка до врожаю 3,59 ц/га або 22,12 %.

Приклад 3. В 2010 році за тривалої ґрунтової посухи проведено виробниче випробування ефективності дії суміші трептолему і хлормекватхлори-

ду в ґрунтово-кліматичних умовах Бобрівського району Чернігівської області на полях ТОВ "Чернігівська індустріальна молочна компанія" на площі 10 га (табл. 3).

Таблиця 3

Дія суміші трептолему і хлормекватхлориду на врожайність гібриду соняшнику

Варіант	Врожайність, ц/га	Прибавка до врожаю, %
Контроль, підживлення сечовиною 10 кг/га	14,0	0
Обробка трептолемом і хлормекватхлоридом, підживлення сечовиною 10 кг/га	20,6	47,14

Обробка посівів рістрегулюючою сумішшю разом з позакореневим підживленням сечовиною збільшила врожайність на 6,6 ц/га або на 47,14 %, що зумовлене, в тому числі, посиленням посухостійкості оброблених рослин.

Таким чином, обробка посівів соняшнику сумішшю трептолему в кількості 10 мл на 1 га та хлормекватхлориду в кількості 0,750 л за діючою речовиною на 1 га підвищує врожайність на 4,14-6,60 ц/га або на 15,27-47,14 % по відношенню до необроблених посівів.

Джерела інформації:

1. Грицаєнко З.М., Пономаренко С.П., Карненко В.П., Леонтюк І.Б. Біологічно активні речовини в рослинництві. - К.: ЗАТ "Ніч лава", 2008. - 352 с.

2. Патент України № 64920 "Спосіб підвищення урожаю насіння і виходу олії у ріпаку" Кур'ята В.Г., Рогач В.В., Гуляєв Б.І. - Опубл. 15.03.2004, Бюл. № 3.

3. Патент України № 34705 "Спосіб підвищення насінневої продуктивності ріпаку" Кур'ята В.Г., Рогач В.В., Гуляєв Б.І., Корнійчук О.В., Кірізі Д.А., Ткачов В.І. - Опубл. 26.08.2008, Бюл. № 16.

4. Перелік пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні. - К.: Юнівест Медіа, 2010.-543 с.